

og oppdatert, og man kan lese kapitlene etter hvert som behovet melder seg.

Alle som arbeider med gamle pasienter vil ha glede og nytte av denne boken. Selv om den er skrevet spesielt for geriatere, vil den være nyttig for allmennpraktikere og indremedisinere også. Den kan bidra til at gamle pasienter får bedre funksjon og livskvalitet.

Peter F. Hjort
Blommenholm

Ferdigheter som rådgiver og terapeut

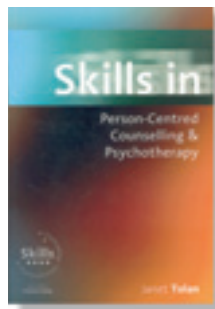
Janet Tolan

Skills in person-centred counselling & psychotherapy

179 s. London: Sage Publications, 2003.

Pris USD 28

ISBN 0-7619-6118-6

Boken er lagt opp som en innføring i rådgivningsvirksomhet og Carl Rogers klientsentrerte psyko-terapiform. Tittelen inneholder ordet ferdigheter, og forfatteren fastslår innledningsvis at en omtale av relasjonelle ferdigheter ikke

handler om teknikker, men om de spesifikke elementer som er av vital betydning i ethvert rådgiver/klient- eller terapeut-pasient-forhold. Det dreier seg for rådgiver/terapeut om elementer som aktiv lytting, aksept/respekt, empati, autentisk kommunikasjon og kontroll over egne reaksjoner. Slike temaer er etter hvert blitt anerkjent innenfor opplæringen av helsepersonell og inngår bl.a. som viktige elementer i undervisningen av medisinstudenter i Norge (1).

Boken er inndelt i 12 kapitler og starter med et kort og forenklet teorkapittel, hvor etter de fire påfølgende omhandler begrepet empati, empatisk forståelse/formidling og kongruens. Dette er den beste delen, der innlagte eksempler og øvelser bidrar til å anskueliggjøre et mye omtalt begrep som er komplekst og vanskelig oppnåelig og som krever integrering av kunnskaper, ferdigheter og holdninger for å kunne komme til uttrykk i form av empati.

Begrepet kongruens eller autentisk kommunikasjon handler om at først når rådgiver/terapeut viser samsvar mellom verbal og ikke-verbal formidling, kan klient/pasient føle seg trygg og akseptert, noe som ikke kan settes ofte nok på dagsordenen for alle fagkategorier innen helsevesenet.

I kapittel 9 brukes begrepet terapeutisk prosess ikke til å beskrive utviklingen i interaksjonen, slik vi er vant til, men til å beskrive

klientens/pasientens utvikling gjennom flere stadier fra rigiditet til fleksibilitet og adaptivitet på avgjørende livsområder. I kapittel 11 går forfatteren inn på profesjonsmessige forhold, bl.a. å kunne ta vare på seg selv som behandler, noe som har fått økt oppmerksomhet bl.a. gjennom forskning på legers levekår, funksjon og mentale helse.

Forfatteren innrømmer i forordet at mange utmerkede bøker har behandlet temaet hun tar opp, og det kan være en passende konklusjon. På norsk finnes litteratur som vel så gjerne kan anbefales dersom man ikke er spesielt opptatt av Rodgers klientsentrerte terapiform (2–4).

Tore Gude
Modum Bad
Vikersund

Litteratur

1. Gude T, Anvik T, Bærheim A et al. Undervisning i klinisk kommunikasjon for medisinstudenter i Norge. Tidsskr Nor Lægeforen 2003; 123: 2277–80.
2. Kringlen E, Finset A. Den kliniske samtalen: kommunikasjon og pasientbehandling. Oslo: Universitetsforlaget, 1999.
3. Vaglum P, Ekeberg Ø, Finset A et al. Innføring i medisinske atferdsfag. Oslo: Cappelen akademisk forlag, 2000.
4. Nerdrum P. Empati i teori og praksis. Tidsskr Nor Lægeforen 1994; 114: 1421–3.

Lite og hendig atlas i hematologi

Harald Thöml, Heinz Diem, Torsten Haferlach, red.

Color atlas of hematology

198 s, tab, ill. Stuttgart: Thieme, 2004.

Pris EURO 35

ISBN 1-58890-193-9

Denne boken er beregnet på leger som er interessert i morfologisk diagnostikk av blod og beinmarg og henvender seg spesielt til de «visuelt orienterte». Den tar utgangspunkt i hematologiske diagnoser og bygger med enkel tekst, figurer og et stort antall fotografier bro mellom klinikk og morfologi.

Min første tanke da jeg fikk denne lille boken i hånden var at det umulig kunne være rom for enda et hematologisk atlas. Den har imidlertid enkelte fortrinn fremfor de fleste andre. Den er praktisk orientert, inneholder et minimum av teori, og har et format som gjør at den passer i frakkelommen (og den er ikke så tung at frakken blir hengende skjevt).

Den starter med en oversikt over blodcellenes fysiologi og patofysiologi, fortsetter med diagnostiske prinsipper og prosedyrer for så å gjennomgå de forskjellige sykdommer som kan ramme leukocytter, trombocytter og erytrocytter. Illustrasjonene er av jevnt god, men ikke utsøkt kvalitet. Selvsagt fant jeg ved gjennomlesingen detaljer som jeg ville ha formulert annerledes. For eksempel snakker vi her til lands

sjelden om «hyperkrome anemier», «panmyelopati» eller «panmyelophthisis» og vi kaller ikke medfødt sfærocytose for «mikrosfærocytose».

Spesialister i hematologi vil ha behov for flere detaljer enn de som rommes i dette lille format, men selv disse kan finne gullkorn. For leger under utdanning i indremedisin eller hematologi vil boken kunne gi rask tilgang til de viktigste prinsipper for morfologisk hematologisk diagnostikk.

Finn G.B. Wisløff
Hematologisk avdeling
Ullevål universitetssykehus

Ingen god erstatning

Leroy C. Edozien

The labour ward handbook

242 s. London: The Royal Society of Medicine Press, 2004. Pris GBP 20

ISBN 1-85315-577-2

Dette er en prosedyresamling eller kokebok i obstetrik, laget i C5-format med myke permer slik at den skal passe i frakkelommen. Målgruppen er assistentleger. Teksten er svært kortfattet, det er punktvis listet opp hva man skal gjøre i forskjellige situasjoner. Her er det ingen diskusjon eller vurdering, bare handling. Ifølge forordet skal boken være kunnskapsbasert, men styrken på anbefalingene er ikke gradert. Referanser er heller ikke angitt, men etter enkelte kapitler er det listet opp et utvalg artikler for videre lesing. Boken inneholder noen flytdiagrammer, men ingen illustrasjoner.

De faglige rådene er stort sett greie, og ved å bla i boken får man et inntrykk av hvordan fødselshjelp praktiseres i Storbritannia. Noen annen grunn til å kjøpe og lese denne boken finnes imidlertid ikke.

Standardverket i Norge som utdanningskandidater må være kjent med, er fortsatt Norsk gynekologisk forenings *Veileder i fødselshjelp 1998*. Denne veilederen er nå under oppdatering.

Flere kvinneklinikker i Norge har bedre prosedyresamlinger enn *The labour ward handbook*. Jeg vil heller anbefale prosedyresamlingen fra Kvinneklinikken, Sentralsjukehuset i Rogaland, Helse Stavanger HF, som er tilgjengelig på Internett (www.kvinneklinikken-sir.no/).

Bjørn Backe
Institutt for laboratoriemedisin, kvinne- og barnesykdommer
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet